

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації**

Коваль Крістіни Павлівни

**на тему «Механізми удосконалення надання соціальних послуг на основі
європейських стандартів соціального захисту населення»,
представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 – Менеджмент**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами.

Світова економічна криза спричинила зниження рівня життя населення, тому в Україні зростає кількість осіб, що потребують соціального захисту. Так, в останні роки соціальними закладами було надано послуг понад трьом мільйонам громадян. Насамперед, це особи похилого віку, хворі та інваліди, які не здатні до самообслуговування і не мають рідних, хто б забезпечив їм догляд. Для таких категорій населення соціальні послуги надаються безоплатно закладами соціального обслуговування, діяльність яких координується відповідними центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування і фінансуються за рахунок державного та місцевих бюджетів, а також інших джерел, передбачених чинним законодавством.

У зв'язку з цим, серед ключових завдань державної політики України особливої актуальності набуває питання реформування соціальної сфери, зокрема в аспекті удосконалення механізмів надання соціальних послуг саме з використанням європейських стандартів.

Дисертаційне дослідження проведено в рамках науково-дослідної роботи Національного університету «Чернігівська політехніка» за темами: «Модернізаційні засади сталого розвитку регіонів України в умовах

децентралізації владних повноважень» (державний реєстраційний № 0117 U 004541), у рамках якого внесено пропозиції щодо оцінки рівня модернізаційного стану демографічної складової регіонів та сфери зайнятості та економічної сфери; «Механізми державного управління регіональним розвитком в умовах переформатування владних відносин» (державний реєстраційний № 0120U105292), у рамках якої обґрунтовано переваги застосування інтегрованої системи надання соціальних послуг.

2. Мета і задачі дослідження.

Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретико-методологічних засад та розробка практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення надання соціальних послуг на основі європейських стандартів соціального захисту населення.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких **завдань:**

- узагальнити на поглибити наукові підходи до визначення поняття соціальні послуги;
- узагальнити особливості надання соціальних послуг у країнах ЄС та обґрунтувати можливості його використання в Україні;
- окреслити теоретико-прикладні особливості функціонування механізму надання соціальних послуг;
- оцінити сучасні тенденції структури населення та сфери зайнятості України;
- розробити концептуальні підходи до оцінки рівня модернізації сфери надання соціальних послуг, котрі б враховували рівень модернізаційного стану економічної сфери, демографічної складової й сфери зайнятості;
- визначити інституціональні механізми удосконалення управління ресурсами соціального захисту;

- обґрунтувати можливість застосування елементів європейських стандартів соціального захисту у практиці надання соціальних послуг в Україні;

- розробити управлінську модель щодо ролі органів виконавчої влади, територіальних громад та інститутів громадянського суспільства в процесі надання соціальних послуг.

Об'єктом дослідження є процес удосконалення надання соціальних послуг.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та науково-практичні аспекти удосконалення надання соціальних послуг на основі європейських стандартів соціального захисту населення.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення надання соціальних послуг для забезпечення гармонійного розвитку та посилення конкурентоспроможності регіонів України в умовах переформатування владних повноважень.

Найсуттєвішими теоретичними і практичними результатами, які характеризують наукову новизну дослідження є такі:

вперше:

- запропоновано концептуальний підхід до комплексного інтегрального оцінювання рівня модернізації сфери надання соціальних послуг регіонів України, що дає змогу провести методологічно коректні зіставлення та ранжування регіонів як за рівнем модернізації сфери надання соціальних послуг, так і за окремими його складовими, а саме рівнем модернізаційного стану економічної сфери, демографічної складової, а також за станом сфери зайнятості;

удосконалено:

- дефініцію «соціальні послуги» і визначено як сукупність відносин щодо економічної, екологічної та соціальної складової розвитку регіону, спрямована на гармонізацію суспільних відносин, котрі сприяють підвищенню добробуту та рівня якості життя населення;

- концептуальний підхід до функціонування механізму надання соціальних послуг який, у порівнянні з діючою практикою враховує сукупний соціальний та сукупний економічний ефекти в процесі надання соціальних послуг;

- методологічні засади надання соціальних послуг, у межах яких розширено принципи створення ефективного та дієвого ринку надання соціальних послуг;

набули подальшого розвитку:

- пропозиції щодо інституціональних механізмів удосконалення управління ресурсами соціального захисту;

- перспективні напрями адаптації європейського досвіду щодо підвищення якості та ефективності соціальних послуг у частині поєднання активних та пасивних заходів сфери надання соціальних послуг; використання картографування задля залучення недержавних надавачів соціальних послуг до певних територій; залучення інститутів громадянського суспільства до активної діяльності у сфері надання соціальних послуг тощо;

- вектори удосконалення ролі органів виконавчої влади, територіальних громад та інститутів громадянського суспільства в удосконаленні механізмів надання соціальних послуг в Україні.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків рекомендацій, які захищаються забезпечується використанням синтезу сучасних наукових розробок вітчизняних та зарубіжних вчених з питань формування інвестиційної привабливості національної економіки.

Достовірність досліджень та отриманих результатів обумовлюється належною інформаційною базою: законодавчі та нормативно-правові акти з питань формування інвестиційної привабливості, забезпечення самодостатнього економічного розвитку, статистичні та аналітичні матеріали Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національного банку України, монографії, наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених, результати власних спостережень автора.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені автором науково-методичні пропозиції та практичні рекомендації щодо механізмів удосконалення надання соціальних послуг можуть бути використані в процесі формування та реалізації державної регіональної політики України, в аналітичній роботі місцевих органів виконавчої влади, в управлінській діяльності органів місцевого самоврядування, окремих установ і організацій.

Матеріали дисертаційного дослідження використані, зокрема: Службою у справах дітей Чернігівської обласної державної адміністрації під час проведення навчання працівників служб у справах дітей районних державних адміністрацій, міських, сільських, селищних рад об'єднаних територіальних громад, а також інших посадових осіб органів опіки та піклування (довідка від 12.08.2020 № 01-12/1124); Чернігівським інститутом ім. героїв Крут ПрАТ «ВНЗ «МАУП» для розробки кейсів і практичних завдань з дисциплін економічного спрямування для здобувачів вищої освіти у галузі знань з соціальних та поведінкових наук (довідка від 24.06.2020 № 63).

6. Апробація результатів дослідження.

Основні положення, результати та висновки обговорювалися на міжнародних, всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях, зокрема: «Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика» (м. Запоріжжя, 24 листопада 2017 року), «Юність науки 2018 – соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (м. Чернігів, 11-12 квітня 2018 року), "Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму" (м. Кам'янець-Подільський, 26-27 квітня 2018 року), «Державна служба – освіта – підприємництво: стратегія взаємодії» (м. Чернігів, 29 травня 2018 року), «Перспективи розвитку управлінських систем у соціальній та економічній сферах України: теорія і практика» (м. Київ, 27 листопада 2018 року), «Актуальні проблеми розвитку територіальних громад» (м. Чернігів, 17 квітня 2019 року), «Юність науки-2019: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (м. Чернігів, 17-18 квітня 2019 року), «Інноваційний розвиток інформаційного суспільства: економіко-управлінські, правові та соціокультурні аспекти» (м. Чернігів, 17 грудня 2019 року), «Проблеми социально ориентированного инновационного развития белорусского общества и профсоюзы» (м. Гомель, 07-08 лютого 2020 року), «Інноваційні технології бізнесу, природокористування і туризму» (м. Чернігів, 9 квітня 2020 року), «Сучасні технології менеджменту, інформаційне, фінансове та облікове забезпечення розвитку економіки в умовах євроінтеграції» (м. Черкаси, 16–17 квітня 2020 року), «Наукове забезпечення технологічного прогресу XXI сторіччя» (м. Чернівці, 1 травня 2020 року), «Public communication in science: philosophical, cultural, political, economic and IT context» (Houston, USA, May 15, 2020), «Юність науки – 2020: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (м. Чернігів, 23-24 квітня 2020 року), “World science: problems, prospects and innovations” (Toronto, Canada, January 27-29, 2021), «Юність науки – 2021:

Соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (м. Чернігів, 25-26 березня 2021 року).

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

Основні результати досліджень опубліковано авторкою самостійно та у співавторстві у 24 наукових працях, серед яких: 1 підрозділ у колективній монографії, 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у зарубіжному науковому періодичному виданні (Чеська республіка), 1 стаття у науковому фаховому виданні, віднесеному до наукометричних баз Scopus та Web of Science, 2 статті у інших виданнях, 15 праць апробаційного характеру. З них відповідають вимогам 22 наукові праці.

8. Загальний висновок.

Дисертаційна робота Коваль К.П. на тему «Механізми удосконалення надання соціальних послуг на основі європейських стандартів соціального захисту населення» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо механізмів удосконалення надання соціальних послуг на основі європейських стандартів соціального захисту населення.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційного дослідження. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Коваль К.П.

відповідає спеціальності 073 - «Менеджмент» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п. 9, 10, 11, 12 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 06 березня 2019 р. зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 979 від 21.10.2020 та № 608 від 09.06.2021.

Дисертаційна робота Коваль К.П. на тему «Механізми удосконалення надання соціальних послуг на основі європейських стандартів соціального захисту населення» може бути рекомендована до подання у спеціалізовану вчену раду.

Рецензент

Д.е.н., проф., завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки
Національного університету «Чернігівська політехніка»

Дерій Ж. В.

Рецензент

Д.е.н., доц., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національного університету «Чернігівська політехніка»

Холявко Н.І.

Дерій Ж. В., Холявко Н. І.
рецензент
відділу кадрів
2021 р.